

Рівненський державний гуманітарний університет
(повне найменування закладу вищої освіти)
Кафедра загальної психології та психодіагностики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВП 05 Психолого-педагогічна експертиза

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Практична психологія

(назва програми)

Спеціальність 053 «Психологія»

(шифр та назва спеціальності)

Інститут, факультет, психолого-природничий факультет

(назва інституту, факультету,)

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма «**Психолого-педагогічна експертиза**» для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності **053 «Психологія»**

Мова навчання українська

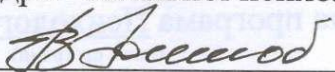
Розробники: Ставицька О.Г., доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, канд. психол. н.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної психології та психодіагностики Рівненського державного гуманітарного університету

Протокол від «21» вересня 2020 року № 9

Завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики

 (проф. Воробйов А.М.)

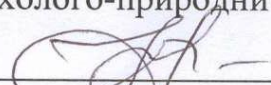
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено методичною комісією психолого-природничого факультету

Протокол від «17» вересня 2020 року № 6

Голова методичної комісії психолого-природничого факультету

 (доц. Сяська І.О.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Освітньо-професійна програма «Практична психологія»	вибіркова	
	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		2-й	–
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		18 год.	– год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	– год.
		Лабораторні	
		6 год.	– год.
		Самостійна робота	
		54 год.	– год.
Вид контролю:			
залік.	–		
Передумови для вивчення дисципліни. Вивчення теоретико-методологічних аспектів використання психологічної експертизи на практиці передбачає попереднє засвоєння наступних дисциплін: «Загальна психологія», «Практикум із загальної психології», «Психологічне консультування», «Вікова психологія», «Психофізіологія», «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології».			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу полягає у формуванні в студентів системи теоретичних знань і практичних навиків щодо організації та проведення психолого-педагогічної експертизи в освітньому просторі.

Завдання викладання дисципліни полягає у вивченні сутності психологічної експертизи, умов та ситуацій, які потребують проведення психологічної експертизи, основних етапів, правил, нормативних документів, вимог до експертного висновку, методів психодіагностичних досліджень.

Даний курс припускає вивчення теоретико-методологічних аспектів використання психологічної експертизи, ознайомлення студентів з основними підходами щодо організації та проведення психологічної експертизи. Студент повинен знати: сутність психологічної експертизи; умови та ситуації, які потребують проведення психологічної експертизи; основні етапи, правила інструктивні документи; вимоги до експертного висновку, а також вміти кваліфіковано провести психологічну експертизу; доцільно вибирати методи дослідження; професійно оформляти підсумки психологічної експертизи; донести до клієнта в зрозумілій формі її результати; планувати корекційні заходи на основі психологічної експертизи

Згідно освітньо-професійної програми «Практична психологія» спеціальності 053 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у студентів у процесі вивчення дисципліни мають бути сформовані наступні компетентності:

загальні: здатність застосовувати набуті знання практичних ситуацій професійної діяльності

- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді;
- здатність діяти на основі етичних міркувань;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо сформулювати висновки;

- фахові:

- здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики;

3. Очікувані результати навчання

Програмні результати навчання:

- здатність визначати, аналізувати й пояснювати психічні явища,
- ідентифікувати психологічні проблеми й пропонувати шляхи їх розв'язання;
- здатність демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку й функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- здатність ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування та розвитку психічних явищ;
- здатність здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти психологічної експертизи в освітньому просторі

Тема 1. Експертиза в освітній та інших галузях психологічної практики

Поняття про психологічну експертизу. Інтердисциплінарний зв'язок психологічної експертизи. Умови проведення психологічної експертизи в різних галузях. Психологічна експертиза в різних галузях (види). Форми психологічної експертизи.

Основні завдання психологічної експертизи: визначення сутності закладу і його концептуальних основ; дослідження реальної картини практичного здійснення; аналіз результатів і наслідків дослідження; виявлення відповідності правам людини і законодавству; виявлення цінності проекту, його переваг з точки зору основних гуманітарних цінностей проекту; виявлення обмежень, проблем і труднощів, що виникають при його реалізації, а також шляхів їх вирішення і посилення загальної гуманітарної цінності всього проекту; визначення перспектив проекту.

Тема 2. Методологічні основи психолого-педагогічної експертизи. Організація та технічні умови проведення психологічної експертизи

Мета і завдання проведення психологічної експертизи

Критерії психологічної експертизи. Програма проведення психологічної експертизи. Методи психологічної експертизи.

Принципи психологічної експертизи, їх загальна характеристика.

Базові принципи ГЕО: принцип екологічності; діалогу і співпраці; конструктивності; креативності і гнучкості; різнобічності та плюралізму; конфіденційності; особистісної відповідальності. ПМПК- цілі та завдання в площині ПЕ.

Умови проведення ГЕО: відповідь на реальний запит; готовність до ГЕО; морально-психологічні аспекти: розуміння необхідності залучення в якості експертів грамотних професіоналів, довіра і готовність відкритися їм, готовність брати участь в експертних процедурах, співпрацювати з експертами, прислуховуватися до їхніх висновків і т.п.; організаційні: можливість виділити час, місце, забезпечити інші умови для роботи експертів, наявність необхідних матеріалів, а також фінансових ресурсів; кваліфіковані експерти.

Методи ГЕО базові (бесіда; спостереження; групова дискусія; ігрові методи; герменевтичні методи) та кількісні (тести; експеримент; стандартизовані опитувальники).

Основні етапи проведення психологічної експертизи: створення експертної групи, розробка концепції і плану проведення, здійснення експертних процедур.

Програма проведення психологічної експертизи.

Тема 3. Модель діяльності психолога в рамках організації ППЕ.

Характеристика основних напрямів ПЕ. Призначення і функції психологічної експертизи. Об'єкт і предмет психолого-педагогічної експертизи.

Призначення та функції ГЕО, предмет ГЕО, засоби і умови проведення ГЕО, експерти ГЕО, висновки ГЕО, її результати і наслідки.

Основні завдання ГЕО: визначення сутності ОП і його концептуальних основ; дослідження реальної картини практичного здійснення ОП; аналіз результатів і наслідків дослідження ОП; відповідність ОП правам людини і законодавству; виявлення цінності ОП, його переваг з точки зору основних гуманітарних цінностей проекту; виявлення обмежень ОП, проблем і труднощів, що виникають при його реалізації, а також шляхів їх вирішення і посилення загальної гуманітарної цінності всього проекту; визначення перспектив проекту.

Тема 4. Психолого-педагогічна занедбаність. Стиль життя закладу як фундаментальний аспект психологічної експертизи

Поняття психолого-педагогічної занедбаності. Причини. Корекція. Психолого-педагогічна експертиза занедбаності - умови навчального закладу. Концепція навчального проекту.

Філософсько-антропологічні основи ППЕ. Цінності, цілі і пріоритети школи.

Демократичність і правова захищеність як аспекти дослідження закладу в психологічній експертизі: забезпечення рівних прав; демократичне управління системою державної освіти і її окремими інститутами; втілення демократичних цінностей в організації процесу навчання і шкільного життя; звільнення дітей від влади дорослих в процесі їх розвитку; цілеспрямованість навчання і виховання майбутніх громадян для відтворення демократичних цінностей; набуття майбутніми громадянами досвіду демократичного життя.

Ідеологічна робота як елемент стилю життя вузу. Відкритість і гнучкість взаємовідносин в колективі.

Змістовий модуль 2. Психологічний портрет особистості в умовах гуманізації освіти.

Тема 5. Психолого-педагогічна експертиза і виховання здорової особистості. ЗПР. Неврози в дитячому та підлітковому віці.

Психічне здоров'я і особистісна зрілість: ставлення до іншої людини як до самоцінності; здатність до самовіддачі та любові як способу реалізації цього відношення; творчий характер життєдіяльності; потреба в позитивній свободі; здатність до вільного волевиявлення; можливість самопроєктування майбутнього; віра в здійсненні наміченого; внутрішня відповідальність перед собою та іншими, минулим та майбутнім поколінням; прагнення до осмислення загальних цінностей власного життя. Інтерперсональні й інтраперсональні критерії особистісного розвитку.

Основні рівні духовної зрілості. Затримка психічного розвитку, причини, генезис. Неврози. Види неврозів.

Громадянська зрілість і соціокультурна компетентність особистості.

Тема 6. Педагог як суб'єкт активного вивчення в площині психолого-педагогічної експертизи

Особистісна повноцінність і соціальна компетентність .

Характеристика фасилітаторських здібностей наставника (п'яти мистецтв).

Комунікативні права особистості (КПО): право на свою систему цінностей, свою віру; право бути відповідальним за свій розвиток і свою долю; право на гідність і його повагу; право на індивідуальність і відмінність від інших; право на незалежність і суверенітет; право на вільну, нічим не регламентовану думку; право на відстоювання своїх прав, право на позицію, власну точку зору; право на вільне виявлення власної позиції; право на захист власної позиції; право на довіру зі сторони співбесідника; право задавати питання співбесідникові; право на розуміння співбесідника, на вияснення для себе його позиції; право на сумнів по відношенню до суджень; право на незгоду з позицією, точкою зору співбесідника; право на висловлювання сумніву чи незгоди; право на зміну, розвиток власної позиції, точки зору; право на пошук, на помилку; право на почуття і переживання і відверте їх вираження по відношенню особистісно-значимих проблем; право на сокровенне, на не публічну сферу у власному внутрішньому світі; право спілкуватися на засадах рівноправ'я незалежно від статусу співбесідника; право на закінчення спілкування.

Пріоритети гуманістично-орієнтованої взаємодії:

особистість.....важливіше.....проблеми;
дійсне.....важливіше.....минулого;
відчуття.....важливіше.....думок і дій;
розуміння.....важливіше.....пояснень;
прийняття.....важливіше.....виправлень;
направленість.....важливіше.....інструкцій;
мудрість дитини..важливішезнань дорослого.

Тема 7. Психолого-педагогічна експертиза навчально-виховного процесу

Особливості когнітивно-центрованого підходу до навчального процесу: знання, уміння, навички.

Навчальний процес в особистісно-центрованому підході К. Роджерса: індивідуальний підхід до особистості.

Порівняльний аналіз когнітивно-центрованого і особистісно-центрованого підходів до навчального процесу з точки зору мети, завдань, пріоритетів, особистісної значимості та осмисленості, модальності пізнання, провідної діяльності, варіативності, стилю взаємодії та спілкування, технологічності, гармонійності та інтегрованості, критеріїв оцінювання, ролі учасників у навчальному процесі. Професійно-суспільний характер експертизи. Основні характеристики ідеального експерта груповий характер психологічної експертизи: особистісні якості, комунікативна компетентність, методологічна і методична грамотність, професійна підготовка, практичний досвід: Характеристика основних результатів (фактів, коментаріїв, пропозицій) з точки зору гносеологічної природи. Основні форми пред'явлення результатів. Експертний висновок: характеристика інформативної та змістової частин.

Тема 8. Визначення ролі середовища і оточення при проведенні психологічної експертизи

Соціофізичні параметри середовища: розташування школи, екологічність обстановки; загальний вигляд школи, її архітектура і внутрішній вигляд (особлива увага звертається на розміри „життєвих просторів”, їх комфортність, розмаїття, екологічність, наявність зон рекреації, ступінь акустичної і візуальної агресивності, наприклад, голі стіни, глухі тини і перегородки монотонне оформлення, стандартизованість і т.п.; рівень щільності заселення (скупченості) школи і свободи пересування, наявність приватних зон і можливості усамітнення; аудиторії (освітленість, затишок, розміщення парт тощо).

Соціокультурне середовище: заклади культури (бібліотеки, музеї, театри тощо); заклади додаткової освіти, клуби за інтересами, центри дозвілля; соціальне мікросередовище; засоби масової інформації та комунікації.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти психологічної експертизи в освітньому просторі												
Тема 1. Експертиза в освітній та інших галузях психологічної практики	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Методологічні основи психолого-	14	4	4			6	-	-	-	-	-	-

педагогічної експертизи. Організація та технічні умови проведення психологічної експертизи												
Тема 3. Модель діяльності психолога в рамках організації ППЕ .	8	2		–		6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Психолого-педагогічна занедбаність. Стиль життя закладу як фундаментальний аспект психологічної експертизи.	14	4	2	2		6	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	62	12	8	2		24	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Психологічний портрет особистості в умовах гуманізації освіти												
Тема 5. Психолого-педагогічна експертиза і виховання здорової особистості. ЗПР. Неврози в дитячому та підлітковому віці.	14	2		2		10	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Викладач як предмет активного вивчення психолого-педагогічної експертизи	10	2	2	–		6	-	-	-	-	-	-

Тема 7. Психолого-педагогічна експертиза навчально-виховного процесу	12	2	1	2		7	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Визначення ролі середовища і оточення при проведенні психологічної експертизи	8		1			7	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	44	6	4	4		30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	18	12	6		54	-	-	-	-	-	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологічна експертиза в освітньому просторі	2
2	Модель діяльності. Організація психологічної експертизи	
3	Засоби і умови проведення психологічної експертизи	4
4	Психолого-педагогічна занедбаність. Стиль життя закладу як фундаментальний аспект психологічної експертизи	2
5	Психолого-педагогічна експертиза і виховання здорової особистості. ЗПП. Неврози в дитячому та підлітковому віці.	2
6	Психолого-педагогічна експертиза навчально-виховного процесу	1
7.	Визначення ролі середовища і оточення при проведенні психологічної експертизи	1
...	Разом	12

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Психолого-педагогічна занедбаність. Стиль життя закладу як фундаментальний аспект психологічної експертизи.	2
4.	Психолого-педагогічна експертиза і виховання здорової особистості. ЗПР. Неврози в дитячому та підлітковому віці	2
5.	Психолого-педагогічна експертиза навчально-виховного процесу	2
...	Разом	6

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологічна експертиза в різних галузях психології	6
2	Організація психологічної експертизи	6
3	Засоби і умови проведення психологічної експертизи	6
4	Стиль життя закладу як фундаментальний аспект психологічної експертизи	6
5	Психолого-педагогічна експертиза і виховання здорової особистості	10
6	Викладач як предмет активного вивчення психолого-педагогічної експертизи	6
7	Психолого-педагогічна експертиза навчально-виховного процесу	7
8	Визначення ролі середовища і оточення при проведенні психологічної експертизи	7
	Разом	54

9. Індивідуальні завдання.

Систематизація матеріалу (структурно-логічні схеми) з доповненням власних прикладів з теми «Психолого-педагогічна експертиза навчально-виховного процесу»
Підготовка матеріалів для написання експертного висновку. Захист експертного висновку.

10. Методи навчання

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 –практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН6 –самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

11.Методи оцінювання.

МО2 –усне або письмове опитування;

МО3 - колоквіум,

МО4 –тестування;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 –залік.

12. Засоби діагностики результатів навчання (засобами оцінювання та методами демонстрування результатів можуть бути:

-стандартизовані тести;

-аналітичні звіти, реферати, есе;

-презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

13. Критерії оцінювання результатів навчання.

Загальні критерії оцінювання

I рівень – початковий. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

II рівень – середній. Здобувач вищої освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

III рівень – достатній. Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

IV рівень – високий. Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Рівні навчальних досягнень студентів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1-34 F Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні "так - ні"); може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; виконує 20 % від загальної кількості тестів.
	35-59 FX незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти відтворює менш як половину навчального матеріалу; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, наводить приклади; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30 % від загальної кількості тестів.
II. Середній	60-63 (E) задовільно	Здобувач вищої освіти має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45 % від загальної кількості тестів.
	64-73 (D) задовільно	Здобувач вищої освіти знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді допоміжні наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує від 55 до 65% від загальної кількості тестів.

III. Достатній	74-81 (C) добре	Знання здобувача вищої освіти є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; здатен проаналізувати відповіді іншого студента; з допомогою викладача скласти план реферату, може опрацювати матеріал самостійно, уміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує від 75 % до 80 % від загальної кількості тестів.
	82-89 (B) добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85 % від загальної кількості тестів.
IV. Високий	90-100 (A) відмінно	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування і нахили. Самостійно виконує від 95% до 100% від загальної кількості тестів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	Зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
33-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль N 1				Змістовий модуль N 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	14	100
10	10	12	12	12	10	10	10		

15. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення з дисципліни складається з:

- інтерактивного комплексу навчально – методичного забезпечення дисципліни,
- конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях;
- практикуму з дисципліни та методичних вказівок до семінарських занять на паперовому і електронному носіях;
- тематики контрольних робіт та методичних рекомендацій до їх виконання на паперовому і електронному носіях;
- тестових завдань з курсу та методичних рекомендацій до їх виконання на паперовому і електронному носіях;
- матеріалів для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (слайдів, відео- та аудіозаписів);
- завдань і методичних вказівок для самостійної роботи студентів;
- індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- переліку завдань (запитань) для проміжного та підсумкового контролю рівня знань;

16. Рекомендована література

Базова

1. Ашмарин И. И. Современное звучание гуманитарной экспертизы / И. И. Ашмарин // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 82 – 88.
2. Багдарасьян Н. Г. К проблеме социально-гуманитарной экспертизы технологий обеспечения безопасности населения / Н. Г. Багдарасьян // Экспертиза в современном мире : от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 76 – 81.
3. Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования [Текст] : психологические аспекты / С. Л. Братченко. – М. : Смысл, 1999. – 137 с.
4. Братченко С. Л. Гуманитарная экспертиза толерантности в образовании / С. Л. Братченко // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред. : Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 328 – 339.
5. Братченко С. Л. Мир экспертизы – попытка определения координат / С. Л. Братченко // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 63 – 75.
6. Гуружапов В. А. Вопросы экспертизы образовательных технологий и сред : методическое пособие к практикуму по экспертизе образовательных технологий и

- сред / В. А. Гуружапов. – М. : АНО : Центр «Развивающее образование», 1999. – 88 с.
7. Дерябина О. М. Гуманитарная экспертиза как механизм влияния / О. М. Дерябина // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 89 – 113.
8. Коченов М. М. Судебно-психологическая экспертиза: теория и практика. Избранные труды [Текст] / М. М. Коченов. – М. : Генезис, 2010. – 352 с.
9. Леонтьев Д. А. Комплексная гуманитарная экспертиза [Текст] : методология и смысл / Д. А. Леонтьев, Г. В. Иванченко. – М. : Смысл, 2008. – 135 с.
10. Литвиненко В. А. Гуманитарная экспертиза как механизм влияния / В. А. Литвиненко // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 150 – 155.
11. Тульчинский Г. Л. Гуманитарная экспертиза как социальная технология / Г. Л. Тульчинский // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 10 – 29.
12. Черепанов В. С. Экспертные оценки в педагогических исследованиях / В. С. Черепанов. – М. : Педагогика, 1989. – 150 с. – (ОПН: Образование. Пед. науки. Дидактика).
13. Швалб Ю. М. Принципи та моделі психологічної експертизи / Ю. М. Швалб // Практична психологія та соціальна робота : Науково-практичний та освітньо-методичний журнал. – 2000. – №1. – С. 22 – 25.
14. Швалб Ю. М. Принципи та моделі психологічної експертизи / Ю. М. Швалб // Практична психологія та соціальна робота : Науково-практичний та освітньо-методичний журнал. – 1999. – №8. – С. 26 – 28.
15. Юдин Б. Г. От этической экспертизы к экспертизе гуманитарной / Б. Г. Юдин // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 30 – 44.
16. Ясвин В. А. Модель системной психолого-социальной экспертизы школы / В. А. Ясвин, С. Н. Рыбинская // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 401 – 419.
17. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию [Текст] / В. А. Ясвин ; Московский город. психол.-пед. ин-т ; Школа «Новое образование». – 2-е изд., исправ. и доп. – М. : Смысл, 2001. – 365 с.

Допоміжна

1. Братченко С. Л. Гуманитарные смыслы последипломного педагогического образования [Текст] / С. Л. Братченко // Пост-дипломное педагогическое образование: проблемы качества : научно-методическое пособие / под ред. С. Г. Вершловского ; Санкт-Петербургский Государственный университет педагогического мастерства. – СПб. : СпецЛит, 2003. – С. 139 – 163.
2. Братченко С. Л. Экзистенциальная психология глубинного общения: Уроки Джеймса Бюдженталя [Текст] / С. Л. Братченко. – М. : Смысл, 2001. – 197 с. – (Теория и практика психологической помощи).
3. Иванченко Г. В. Экспертиза образования в странах Запада: основные направления

- и методологические проблемы (на примере США) / Г. В. Иванченко, В. Г. Безрогов // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 383 – 400.
4. Леонтьев Д. А. Экзистенциальные основания экспертной деятельности / Д. А. Леонтьев // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 45 – 50.
5. Лифанова С. С. Социально-психологические феномены знания: от новичка к эксперту / С. С. Лифанова // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 296 – 305.
6. Лобок А. М. Проблема диагностики и экспертизы инновационной образовательной деятельности / А. М. Лобок // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 349 – 373.
7. Николаев В. Г. Эксперты и экспертное знание в несовершенном обществе / В. Г. Николаев // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 125 – 149.
8. Общественно-государственная экспертиза экспериментальных площадок и инноваций в образовании [Текст] : метод. рекомендации / [Д. А. Иванов, Е. Л. Иванова, И. Г. Шестакова, А. Н. Тубельский] ; Ассоц. инновац. шк. и центров, Науч.-пед. об-ние «Шк. самоопределение». – М. : Шк. самоопределение, 1997. – 63 с.
9. Психология здоровья: учебник для вузов по специальностям психологии / ред. Г. С. Никифоров. – СПб. : Питер, 2006. – 607 с. – (Учебник для вузов).
10. Сафуанов Ф. С. Гуманитарная экспертология: актуальные проблемы и перспективы / Ф. С. Сафуанов // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности : научное издание / ред.: Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2006. – С. 51 – 62.
11. Тубельский А. Н. Экспертиза инновационной школы / А. Н. Тубельский // Инновационное движение в российском школьном образовании / ред.: Э. Днепров, А. Капаржака, А. Пинский. – М. : Парсифаль, 1997. – С. 158 – 179.
12. Ясвин В. А. Системная психолого-педагогическая экспертиза школы [Электронный ресурс] : методическое пособие / [В. А. Ясвин, И. В. Соснова, Е. В. Черкалина, С. Н. Рыбинская]. – 2004. – Режим доступа: www.yasvin.ru.

17. Інформаційні інтернет ресурси

<http://psylib.kiev.ua>.
<http://flogiston.ru/library>
<http://www.psychology.ru/Library>.
<http://psychology.net.ru/articles>.
<http://psyberia.ru>
<http://www.i-u.ru/biblio/default.aspx>
<http://go2bsu.narod.ru/libr/index.htm>
<http://scitylibrary.h11.ru/Library.htm>
<http://scitylibrary.h11.ru/Library.htm>
<http://www.humanities.edu.ru>
<http://www.portalus.ru>

<http://azps.ru>
<http://www.psychе.ru>
<http://www.psycho.ru>
<http://www.voppsy.ru>
<http://psyjournal.ru/>

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20 -20_____
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20 -20_____
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)